

Vprašanja didaktika likovne vzgoje II.

LIKOVNI TIPI OTROK

1. Na katera tri področja delimo množico ugotovljenih različnih likovnih tipov?
Glede na likovne dejavnike, glede na afiniteto do likovno izraznih sredstev in glede na značilne osebnostne poteze.
2. Katere likovne tipe otrok poznamo glede na likovne dejavnike?
Vizualni tip, imaginarni tip, intelektualni tip, ekspresivni tip, senzitivni tip, tip likovnega spomina, analitični tip, sintetični tip, motorično-tehnični tip, nespreten ti.
3. Opiši vizualni tip - imaginativni tip?
Prvi težijo k bolj realističnemu likovnemu izrazu, drugi pa dajejo poudarek domišljiji.
4. Opiši intelektualni tip - ekspresivni tip?
Prvi izhajajo iz vizualnega spomina in ustvarjalnega mišljenja, gradnjo likovnega dela načrtujejo, drugi pa se pri likovnem ustvarjanju prepuščajo čustvom in spontanosti.
5. Opiši senzitivni tip - tip likovnega spomina?
Prvi izhajajo iz občutljivega opazovanja, drugi pa se pri likovnem oblikovanju zanašajo bolj na likovni spomin.
6. Opiši analitični tip - sintetični tip?
Prvi pri likovnem oblikovanju izhajajo iz detajlov, ki jih povezujejo v celoto, drugi pa oblike poenostavljajo v čisto oblikovno celoto.
7. Opiši motorično-tehnični tip - nespreten tip?
Likovna dela prvih so spretno izvedena, pri drugem tipu pa se kaže vtis nespretnosti in nepopolnosti.
8. Katere likovne tipe otrok poznamo glede na afiniteto do likovno-izraznih sredstev?
Koloristični tip, grafični tip, konstruktivni tip, impulzivni tip, prostorski tip, dekorativni tip.
9. Opiši koloristični tip - grafični tip?
Prvi likovno delo gradijo predvsem na barvnem izrazu, drugi pa na linearnem.
10. Opiši konstruktivni tip - impulzivni tip?
Prvi gradijo likovno delo v premišljenem čvrstem razporedu likovnih elementov, drugi pa se zanesejo bolj na spontanost in so pri likovnem ustvarjanju bolj neposredni.
11. Opiši prostorski tip - dekorativni tip?
Prvi gradijo likovno delo na optičnem prostoru, pri drugih pa je gradnja bolj ploskovna.

12. Kateri likovni tipi otrok prevladujejo v prvem/drugem/tretjem razredu osnovne šole?

V prvem razredu osnovne šole prevladujejo naslednji likovni tipi u

encev: Ekspresivni in koloristični, nato imaginativni in senzitivni, dekorativni in impulzivni.

V drugem razredu osnovne šole prevladujejo naslednji likovni tipi učencev: enako vendar nekoliko manj pogosto ekspresivni in koloristični, nato pa glede na pogostost sledijo dekorativni in imaginativni in senzitivni, za njimi pa zaostajajo vizualni in grafični.

V tretjem razredu osnovne šole so zastopani naslednji likovni tipi učencev: na prvem mestu so še vedno ekspresivni in koloristični, pogosteje pa se pojavljajo naslednji tipi; ob dekorativnem, ki je na tretjem mestu, prostorskem na četrtem še vizualni senzitivni in grafični.

SPECIFIČNA LIKOVNA NADARJENOST ALI LIKOVNI TALENT

1. Med nadarjene učence štejemo tiste z visokimi dosežki, kot tudi tiste s potencialnim zmožnostmi za take dosežke. Na katerih področjih dosegajo te dosežke?

- splošna intelektualna sposobnost,
- specifična akademska (šolska) zmožnost,
- kreativno ali produktivno mišljenje,
- sposobnost vodenja,
- sposobnost za vizualne in tako imenovane izvajalske (performing) umetnosti.

2. Na katera področja se nanašajo osebne lastnosti, ki jih najdemo v skupini nadarjenih?

- miselno-spoznavno: razvito divergetno mišljenje (fluentnost, fleksibilnost, originalnost, elaboracija), razvito logično mišljenje (analiza, abstrahiranje, posploševanje, sposobnost sklepanja), nenavadna domišljija, dober spomin, smisel za humor.
- učno-storilnostno področje: široka razgledanost, visoka učna uspešnost, bogato besedišče, hitro branje, spretnost v eni od umetniških dejavnosti (glasba, ples, risanje, dramatisacija itd.), motorična spretnost in vzdržljivost.
- motivacijsko: visoke aspiracije in potreba po doseganju odličnosti, radovednost, raznoliki in močno izraženi interesi, vztrajnost pri reševanju nalog, visoka storilnostna motivacija, uživanje v dosežkih.
- socialno-čustveno: nekonformizem, močno razvit občutek za pravičnost, neodvisnost in samostojnost, sposobnost vodenja in vplivanja na druge, izrazit smisel za organizacijo, empatičnost.

3. Katere značilnosti lahko neuspešno nadarjene učence pri šolskem delu ovirajo?

- nezainteresiranost za šolo in udeležbo v šolskih dogajanjih;
- strah pred spraševanjem;
- nizka samopodoba, pomanjkanje samozaupanja;
- nesposobnost tvornega delovanja pri skupinskem delu;
- učenca ni možno motivirati z običajnimi spodbudami (dobrimi ocenami, nagrajevanjem pridnosti, navdušenjem učitelja ipd.);
- slaba pozornost;
- hiperaktivnost;
- čustvena in socialna nezrelost.

4. V katerih treh stopnjah mora potekati odkrivanje nadarjenih učencev?

- evidentiranje
- identifikacija
- seznanitev in mnenje staršev

5. Kaj je likovna nadarjenost in katere sposobnosti mora imeti otrok razvite, da ga lahko označimo za likovno nadarjenega?

Likovna nadarjenost je naravna sposobnost, ki omogoča posamezniku visoke dosežke na likovnem področju. Ob ustvarjalnosti in motivaciji mora imeti otrok razvite tudi specifične sposobnosti, da ga lahko označimo kot nadarjenega. Z likovnega vidika so to vizualno-spacialne sposobnosti.

6. Skozi katere kriterije spremljamo likovni razvoj in ustvarjalne potenciale pri otroku?

- Razvojni kriteriji: ugotavljamo ali otrok v skladu s svojo starostjo: izbira primerne motive, uporablja primerno število barv in te med seboj tudi meša zadovoljuje likovno-oblikovne zahteve: obvladuje likovne tehnike, materiale in orodja.
- Ustvarjalni kriteriji: stopnjo likovno – ustvarjalnega razvoja spremljamo pri predšolskem otroku z ustvarjalnimi kriteriji. Ugotavljamo ali je: otrokovo delo originalno - neobremenjeno s šablonami, je nevsakdanje, nepričakovano (v uporabi barv, oblik, harmonije, proporcij), otrokovo delo izrazno prepričljivo, otrokovo delo neobremenjeno s kriteriji »čistosti«, natančnosti, »urejenosti«, uporaba barv svobodna in ni pod pretiranim vplivom barvnih znakov, otrok iskal in uporabljal nove načine pri uporabi izraznih sredstev, delovnih postopkov, delo domišljijsko bogato.
- Materialno-tehnični kriteriji: Zaradi podzavestnega in spontanega likovnega delovanja ter prevlade emocij, ki se kaže v nekontroliranem oblikovanju, upoštevamo pri vrednotenju otrokovega likovnega razvoja na predšolski stopnji tudi ti. materialno-tehnične kriterije. Pri tem ugotavljamo, ali je: otrok izbral primeren format papirja (velikost, obliko in lego), uporabljal raznolike možnosti, ki mu jih ponujajo likovne tehnike, materiali in orodja, uporaba likovne tehnike v skladu s temo, motivom.

7. Iz katerih temeljnih načel izhaja delo z nadarjenimi učenci?

Širitev in poglobljanje temeljnega znanja, hitrejša napredovanje v procesu učenja, razvijanje ustvarjalnosti, uporaba višjih oblik učenja, uporaba sodelovalnih oblik učenja, upoštevanje posebnih sposobnosti in močnih interesov, upoštevanje individualnosti, spodbujanje samostojnosti in odgovornosti, skrb za celostni osebni razvoj, raznovrstnost ponudbe ter omogočanje svobodne izbire učencem, uveljavljanje mentorskih odnosov med učenci in učitelji oziroma drugimi izvajalci programa, skrb za to, da so nadarjeni učenci v svojem razrednem in šolskem okolju ustrezno sprejeti, ustvarjanje možnosti za občasno druženje glede na njihove posebne potrebe in interese.

8. Zakaj o likovni nadarjenosti ne govorimo toliko, kot o drugih nadarjenostih?

- likovno nadarjeni posamezniki ne potrebujejo posebne likovne izobrazbe,
- njihova identifikacija je enostavna, saj je njihov talent zelo izrazit,
- vsi otroci so likovno nadarjeni ali nasprotno,
- da je samo zelo majhen del otrok likovno nadarjen,
- umetniki so socialno izolirani, neprilagojeni in v konfliktu z okoljem,
- za likovno nadarjenost ni potrebna visoka inteligenca.

9. Kaj predstavlja likovni talent?

Po mnenju nekaterih avtorjev predstavlja talent presekok specifičnih sposobnosti, ustvarjalnosti in motivacije. Nekateri k motivaciji vključujejo tudi okolje.

10. Kateri likovni dejavniki ki otroku omogoajo likovno aktivnost, in kateri jo spodbujajo?

Med dejavnike, ki otroku omogočajo likovno aktivnost uvrščamo: natančno zaznavanje, skupek predstav (likovne izkušnje ali vizualni spomin), imaginacijo (domišljija) in motorično (tehnična) spretnost. Dejavniki, ki otroka spodbujajo pa so: občutljivo zaznavanje (senzitivnost), ustvarjalno mišljenje, emocije in motorična občutljivost (senzibilnost).

11. Katere lastnosti lahko imajo nadarjeni otroci na področju likovne vzgoje?

- otrok ima bujno domišljijo,
- zapomni si izredne podrobnosti,
- riše najrazličnejše stvari, ne le rož, hiš in ljudi,
- lahko veliko časa posveti tej dejavnosti,
- vključno z načrtovanjem kompozicije svojega dela,
- uživa pri preizkušanju novih materialov, sredstev in tehnik,
- zna opazovati svet okoli sebe,
- si postavlja visoka merila kakovosti in pogosto predeluje oziroma popravlja svoje delo, da bi jih dosegel,
- likovne dejavnosti jemlje zelo resno in navdajajo ga velikim zadovoljstvom;
- zanima se tudi za dela sošolcev.

RAČUNALNIK PRI LIKOVNI VZGOJI IN V LIKOVNI UMETNOSTI

1. Kaj zajema sodobni multimedijski sistem?

Interaktivne multimedijske sisteme (CDji) in zahtevnejše multimedijske sisteme – hipermedija.

2. Kakšne so možnosti uporabe računalnika v likovni umetnosti?

Realizacija likovne ideje, ter realizacija in prezentacija likovne ideje.

3. Kakšne so možnosti uporabe računalnika pri likovni vzgoji?

Strategije višjih zahtevnosti (reševanje likovnih problemov) in sodobni multimedijski sistemi (interaktivni multimedijski sistem in zahtevnejši multimedijski sistem)